

Dit is vandaag de dagelijkse podcast van de standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Champagne in de Wetstraat, want na maandenlang onderhandelen is er eindelijk een deal met Engie.

In ruil voor het langer openhouden van de jongs twee kerncentrales, doel 4 en Tijanje 3, krijgt Engie een maximum factuur voor het bergen van het gevaarlijke kernafval.

Wie wint nu het meeste bij die deal?

Dat is Engie.

Wie wint nu het meeste bij die deal en biedt deelgarantie dat we de komende jaren voldoende elektriciteit hebben?

INTROMUZIEK

Ben Winkelmans van onze politieke redactie.

Hij volgt het energie-dos hier voor onze krant.

Help ons even, waarom hadden we nu weer een deal nodig met Engie?

Ja, eigenlijk was de bedoeling van deze regering om alle kerncentrales te sluiten in 2025.

Daar zijn ze op het laatste lieverke, of eigenlijk te laten, of vanafgestapt.

De aanleiding daarvan is dubbel in de overlog in Ukraine, waarin we hebben gezien dat de gasprijzen zeer sterk zijn gestegen.

En als we afstappen van kernenergie, hebben we een andere vorm van elektriciteitsopwekking nodig.

En daar hebben we meer gas voor nodig.

Dus ja, we gingen daar heel kwetsbaar worden op het vlak van gasvoorziening.

En twee is de grote problemen met het Franse kernpark.

Die hebben last van roest, laten we ons zeggen.

Dus die moeten een voor een worden opgekalafaterd.

Dat is een project dat in nog jaren gaat duren.

Na een volledige keer het sap zouden

bij erg veel elektriciteit uit Frankrijk moeten kunnen invoeren, dat zou niet lukken.

En de combinatie van E2 heeft ervoor gezorgd

dat de federale regering al een jaar geleden heeft besloten van oké, dan draaien we...

De kernuitstap.

De kernuitstap terug.

En dan gaan we toch in extremis voor een verlenging.

Minister van Energietienen van der Straaten die was enthousiast over het akkoord.

We zorgen ervoor met dit akkoord

dat de bevoorrading van ons stand nog nooit zo zeker is geweest als vandaag.

De twee kerencentrales worden verlengd voor tien jaar en dit vanaf de winter twintig-vijventwintig.

Die kernbrandstoffen hebben we daarvoor nodig en die wordt in de komende dagen door Engie besteld, waardoor we die zekerheid brengen in tijden die vandaag in de rent onzeker zijn.

Ze zei de bevoorrading van ons land is nog nooit zo zeker geweest als vandaag.

Klopt dat?

Met die twee kerencentrales erbij

zijn we tot in de winter vijventwintig,

zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig,

zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig,

zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, zwintig, anxiety

die

wat we zien

hilveren

die centrales die moesten draaien terwijl ze eigenlijk nog niet gemoderniseerd waren voor het fank, het Fitteralagentschap, dat was dat niet voor herhaling vatbaar. Nu hebben ze dat toch moeten doen. Ze hebben het toch moeten doen dus. De reden waarom dat die twee centrales, doel 4 en 2 en 3 in 2025 toch zou kunnen draaien, de reden daarvoor is simpel omdat ze dan ook niet helemaal opgekalvaterd gemoderniseerd zullen zijn. Wanneer we het meest elektriciteit nodig hebben in

de winter, gaan die centrales draaien. Ook al zijn ze nog niet helemaal volgens een die jongste velgheidseisen gemoderniseerd. En in de zomer wanneer we minder elektriciteit nodig hebben, zullen die dan stilig in de voorwerking. Ja, oké. Goed, je hebt het nu over de winters van 20, 25, 26 en 27. Wat daarna? Het toevallen wil dat vorige week, net op het moment dat de deal met NG bekend is gemaakt, er ook een studie is gepubliceerd door de netbeheerder van het Hoogspanningsnet, Elia. Die moeten we eigenlijk om dit twee jaar doen, zo'n studie. En erin staat dan van

hoe gaat onze bevoorradingseerij eruit zijn, in dit geval tot 20, 35. En dan zie je dat in die nieuwe studie, dat die uitgaat van een nog sneller electrificatie, nog meer elektrische auto's, nog meer warmte pompen enzovoort, dus een nog groter elektrische verbruik dan voor die ingeschat.

Dus net op het moment dat we denken, op korte termijn ziet het er goed uit voor ons elektriciteitsbevoorrading,

komen er dan op een iets langere termijn en ik heb het dan over de periode. Ja, de tweede helft van de

jaren 20, zullen we dan maar zeggen. Dat komt zo ver in. Dat in die periode erop niet uitdagingen zijn,

maar goed, uitdagingen zijn er dan om aan te pakken zeker. Ja, dat zou je denken. Dat we hem aan te pakken,

maar als het even lang zal duren als nu, dan komen we weer op het probleem. Dus ja, we zijn nu in problemen geweest. Nee, dat niet, maar bijna. Wat je vooral vaststelt is dat het hele proces van

energietransitie, dat nog even zal duren, dat zit vol onzekerheid. De les die je moet uittrekken is dat je niet anders kunt en dan heel, heel strikt en heel nauwkeurig opvolgen, monitoren hoe dat de situatie evolueert en dan proberen ze snel mogelijk erop te reageren. Je moet echt heel flexibel blijven. Tot in de jaren 30. Zullen de minister van Energie nog heel wat werk hebben? Ja, goed, daar gaan we nog op door straks, maar eerst nog even terug naar dat akkoord. Het heeft wel een

goed jaar geduurd voor dat akkoord met Engie gesloten was voor die verlenging van doel 4 en diage 3. Waarom was het zo moeilijk om die deel te sluiten? Eigenlijk om simpel te zijn, omdat Engie dat eigenlijk niet meer wou. Engie en vooral Engie Electra Bell, dus de Belgische vestiging van het Franse concern Engie, die hebben een lange punt gestaan van Komaan Makker is werk van. Wij willen

wel twee centrale verlengingen, maar dan moeten jullie je wel willen. Er zijn ook verschillende brieven gestuurd naar de vorige regering, want Komaan Makker is werk van. Het is echt hoogtijd, daar is eigenlijk een uit een antwoord op gekomen. En dan de huidige regering heeft bij haar aantreding

gezegd, we gaan ze sluiten. En dan heeft Engie gezegd van oké, dan doen we ook geen moeite meer, hoe dan ook, waarom het toch geen goesting meer. Engie wil al heel lang een soort hernieuwbare energie concern worden. In die strategie passen geen kerncentraals meer, ze hebben trouwens alleen bij ons kerncentraals nergens anders. En dus zijn ze bij lange tanden begonnen

aan die onderhandelingen en heeft ze er heel lang naar uitgezien dat ze eigenlijk dat ze niet gewoon iets houden willen. Voetbist ook heel deel. En het is uitpast sinds dit jaar dat er daar evolutie in zit. Nu moet je dat voorstellen dat zijn ongelooflijk gedetailleerde onderhandelingen niet zullen er niet bij willen zijn. Het resultaat is een telefoonboek vol cijfers waarin dan staat wat voor welk soort afval, hoeveel cubieke meter daarvan zal bestaan, wat de prijs daarvan is, die twee maal, x mal, x dan nog eens, wat dat zou kosten. En dan voor al die soorten afval, dan zijn er een hele boel, wordt het allemaal weer opgeteld en dan komen ze vooral wat afval samen aan 15 miljard. 15 miljard, ja inderdaad. De regering zegt nu dat het een goede deal is, van de straten is er heel erg blij mee. Wij hebben altijd gezegd als regering dat we onderhandelen tot we aan akkoord hebben dat het goed is voor alle belgen en zodra dat het er is dat we dat dan ook zouden tekenen en dat hebben we, dat akkoord is er en dat hebben we ook getekend. En wat willen

we met dit akkoord, wat wil deze regering? Het is ten eerste die bevoorrading garanderen, het een tweede ervoor zorgen dat de vervuiler betaalt en ten derde een betaalbare energiefactuur. En die

drie elementen zijn daarin verenigd in dit akkoord op zich en in de energievisie van het land als geheel. Hoe hebben ze Engie dan kunnen overtuigen om daarin mee te gaan als het voor hen zo moeilijk

lag? Het uitgangspunt is positief voor Engie. Dus wat is de situatie van Engie nu? De deal is nog niet uitgevoerd. De situatie nu is dat zij onbepaald aansprakelijk zijn voor de opkuis van het afval van die centrales, van de spijfstof, van de ontmanteling van die centrales, de hele riemram. Dat is helemaal voor Engie. Dat is helemaal voor Engie. In een volksuidige situatie moeten zij een soort veld met schoongroen gras op achterladen. Dat is eigenlijk de situatie nu. Dat is uiteraard een project dat gigantisch veel geld kost. Ja en vooral je weet niet wat het zal

kosten. En je weet niet wat het zal kosten. Engie moet daar nu geld voor opzij zetten. Dus van hun inkomsten moeten zij een deel opzij zetten in hun fonds. Dat geld moet dan die opkuis betalen. Hoeveel moet het dan zijn? Dat bepalen ze niet zelf. Dat is het Nierers en de commissie nucleaire voorzieningen die dat bepalen. Die bepalen van, kijk, als we nu dat ding op één en nacht zou kunnen opkrijgen, zoals zou dat kosten, dan is dan zoveel miljard. Maar ja, we gaan dat niet in één en nacht kunnen. Dat gaat een project zijn van honderd jaar. Hoeveel is dat dan over honderd jaar gespijten? Ongeblokkeelingswitsel als inflatie. Dat is dan een veel opvouder om in dit akkoord is als 60 miljard. En hoeveel geld moeten we dan nu opzij zetten om ooit aan die 60 miljard te geraken? Ja, voor het afval is dat 15 miljard en daar komt dan nog eens 8 miljard bij voor de afbraak van de beton. Dus de ontmantelingswerken, zoals dat heet. Dus 23 miljard in totaal. En moet Angie dat dan nu leggen? Of moet ik dat zien? Want ik kan me inbeelden dat die gewoon, dat die geen 23

miljard te geraken zijn. Ja, wacht, want ze hebben al veel geld opzijgesteld. Dus eigenlijk moeten ze dit jaar nog 4,5 miljard zoeken in... Sparen. Ja. En de resten zitten al in Fonsen, is dat opzijgesteld. Dus het gros van die 23 miljard bestaat in de zaal. 4,5 miljard, dat is zo'n soort risico-premie die moeten zijn nog verwerken in hun jaarrekening dit jaar. Ja. En wat gebeurt er dan nu met die 23 miljard? Of wanneer de deal wordt uitgevoerd, zeg maar? Wel, het deel afval, dat is die 15 miljard, die komen in een publiekfonds terecht, die dat netjes gaat beleggen op lange termijn. Zo'n beetje te vergelijken met... pensioensparen, eigenlijk van de kenten. Ja, pensioensparen van de kerncentrale, zodat dat fonds, jaar na jaar, meer kan opbrengen. Dat zal wel een keer in slechte jaren bijzitten. Maar als je een lange horizon hebt... Maar als je een lange horizon hebt, dan zou je daar

moeten geraken. En het bedoeling is dan om uiteindelijk tot die 60 miljard te geraken die je in de loop

van de tijd nodig zult hebben. En tegenwanneer moet die 60 miljard? Dat is het vervelende, we weten eigenlijk nog niet wat we met dat afval gaan doen. Dus de discussie erover loopt nog. Zoals het er nu naar uitziet gaan we die diep onder de grond steken. Ja, in moldaar zeker. In de boomse klei. Maar de boomse klei, voor de telkens, die ligt niet alleen in boom. Dat is een grondlaag die

van Belgio tot onder Nederland gaat boom. We gaan die daarin bergen, in een soort container. Dat is hoog gradieactief afval dat 100.000 jaar gevaarlijk zal zijn. We weten niet wat er morgen gebeurt.

Dus

we weten zeker niet wat er over 100.000 jaar gebeurt. Dus de bedoeling is om dat in de structuur te steken. Die gaat ooit wel eens invallen, maar op dat moment moet dan de klei laag de bescherming overnemen. En dan heb je nog die 8 miljard voor de ontmanteling. Daar blijft bij NG zelf. En zij blijven nog altijd verantwoordelijk voor de ontmanteling. Dus voor het afval is er een cap, dus een maximumfactuur. Voor de ontmanteling is er die niet. Dus dat wil zeggen dat die 8 miljard dat die misschien later door de overheid of door de experts wordt gezegd moet eigenlijk meer zijn. Dat is vermoeilijk. Ja, maar goed. NG wilde dus vooral een maximumfactuur voor het bergen van dat afval. De beurs reageerde meteen enthousiast. We luisteren even naar de CEO

van NG-Electrabel Thierry Sagemann in Terzake. Wat de markt ziet, is dat er inderdaad een risicocader

voor onze toekomstige nucleaire activiteiten zal bestaan. Dat is erg verschil van het verleden.

[Transcript] DS Vandaag / In 2100 weten we of de Engiedeal een goeie deal is

Voor ons was dat ook het essentieel van deze deal. Wij wilden niet grote winsten boeken met de toekomstige exploitatie van Kijlcentaars. Wij wilden vooral de hoge risico's die ermee verbonden waren, duidelijker en beter afbaken. En dat is gelukt met de tako. Wat als die berging van het kernafval meer zal kosten dan wat er nu geschat is? Is dat dan voor de belastingbetaler? Als dat zo zou zijn, dan is dat voor de belastingbetaler. De deal is NG, ik betaal een check van 15 miljard euro. Maar als het ooit 16 miljard euro nodig is, dat is dan spijtig. Wij hebben gegeven, de rest is dan voor u. Dat is de deal. Wordt dat ooit 16 miljard euro? Volgens de Minister van Energie in de Van der Staten zegt dat er zeker van is dat dat niet zo zal zijn. Voor die onzekerheid is er een soort risicopremie in die 15 miljard euro inbegreep die ervoor moet zorgen dat dat nooit zover zou komen. Volgens de huidige berekening zou het 10,5 miljard zijn. Dus risicopremie van 4,5 miljard inbegrepen. Het kan als wij nu dan iets totaal gekes doen of er gebeurt iets iets zeer duur zijn dat de toekomst kunt je op een aflakken zeer moeilijk voorspellen. Maar er is wel wat te reserveren. En dus die risicopremie brengt ook geld op. Dus dank je een beetje vanaf. Nog even luisteren naar minister Tine van der Staten over de factuur van het afval. We hebben de berging van het afval dat is onze langste duurse en meest complexe werf. Daarvoor hebben we de kost bepaald op 15 miljard euro. Dat houdt rekening met een risicopremie van 43 procent veel hoger dan wat in de tijd in Duitsland is afgesproken. En daarmee zijn we als Belgische staat zeker dat we op onze rekening de middelen hebben om straks dat nucleair afval gedurende miljoenen jaren veilig te kunnen bergen. Nu goedwim elk infrastructuur project in dit land kost uiteindelijk miljard meer dan het begroot is om het even op vlesen te trekken natuurlijk. Hoe kan de regering dit verkopen als we hebben een goede deal gemaakt als je alle onzekerheid naar jezelf toetrekt? Dat is het grote peinpunt. Je kunt nooit met volledige zekerheid zeggen dat die 15 miljard voor het afval die zullen vol staan. Dus wie weet over 50 jaar kan er een heel andere situatie ontstaan en in een keer moeten we veer meer betalen maar dan zal Engie niet meer bijbetalen. Omgekeerd is natuurlijk ook wel zo wie weet of dat Engie op dat moment nog bestaat. Dus we hebben wel nu ons geld dus het is 10 vogels in lucht of 1 in de hand. We hebben er nu 1 in de hand maar we weten niet zeker of dat die 1 vogel gaat volstaan. Straks kijken we naar de toekomst van onze energie voersinning zeg maar eerst gaan we even uit voor reclame. Waarom dat ik met mijn neus in dat super 8 vlaanderij eyeglas zit? Ben ik de kolaland verkende? Super 8. Lekker onverwacht. Wim, je haalde daar net dat rapport van Elia al aan dat we eigenlijk over een paar jaar nog steeds energie te kort gaan komen. Er zijn nu al stemmen die oproepen om nog meer kerncentrales open te houden. Dat zal langer zo willen we dat wel. Dat zal niet evident zijn. Er zijn al twee centrales liggen stil. Doel 3 en 10 en 2. Dat zijn de zogenaamde schurtjes centrales maar om

niet terug aan de praat te krijgen dat gaat heel veel geld kosten. Dus naakjes Engie wil dat al zeker helemaal niet. Er zijn er ook drie andere. 10 en 1 daar heeft Engie zijn broek aan gescheurd en schuld zijn nog altijd zijn broek aan. Doel 1 en 2. Die dragen nog tot 20, 25. De kans dat die in daarna nog een goedkeuring krijgen van het vank, volgens de huidige regelgeving, is niet zo groot. Dus we zijn aangescherpte veiligheidsheisen waarin die centrales moeten voldoen. Die zijn aangescherpte door de vorige regering. Om die twee centrales en die ongeen om die daar aan te laten beantwoorden. Dat is echt niet zo evident. Dat zijn dingen die uit de jaren 70 en 80 dateren. Hoeveel auto's uit de jaren 70 en 80 rijden er nu nog rond. Ik denk beter weinig. Ik wil nu niet helemaal daarmee vergelijken want die auto's zijn misschien eens keminder goed gemaakt en onderhouden aan deze centrale. Maar er hangt in elk geval een oldtimer plaat op. Als we nog verder met de kernenergie dan moeten we kijken naar nieuwe centrales. Naar nieuwe vormen van kernenergie. Het grote probleem daarvan is dat de huidige centrales echt peperduur zijn. Je spreekt over een investering van 10 à 15 miljard voor een centrale van één gigawatt of ander af gigawatt. En de nieuwe vormen van kernenergie die niet in de nadeel hebben van de huidige zoals al dat radioactiva van en zo. Daar gaan we nog wel even moeten opachten. En wat dan in de tussentijd? Als je kijkt naar wat internationale organisatie zoals het internationale energieagentschap of ELIA of energieveel, allerlei studies die zijn gepubliceerd, die komen allemaal op hetzelfde neer. We gaan naar een systeem met 80 à 90 procent hernieuwbare energie, wind en zon vooral. En de rest wordt ingevuld door andere vormen van energie met een knop om aan en uit te zetten. Zoals gascentraals. Zoals gascentraals, maar dan moet er wel één zijn met waarvan de CO2 wordt opgevangen. Of SMR's, kleine modulaire kernreactoren, dat kan allemaal. Of geothermie, er zijn verschillende opties mogelijk. Maar als je kijkt naar waar we naar toe gaan, is dat altijd de conclusie als de goedkoopste optie. Dus elke andere optie is duurder. Dus wij hebben nog wel wat weg te gaan. Je spreekt wel over een project dat altijd op zijn minst op Europese schaal ligt. België is daar een onderdeel van. Wij gaan nooit in onze eigen wateren en op ons eigen grondgebied 80 à 90 procent hernieuwbare geraken. We moeten hem altijd invoeren. En is er een plan daarvoor? Want het gaat over iets heel essentieels. Dat is altijd in kleine stapjes. Bij elke nieuwe rapporten zie je iets nieuwsverschijnen. Het was nu weer die snelle electrificatie. Dus zoals ik daar net zei, dat we heel erg moeten opletten. Heel sterk monitoren en snel schakelen. Als het nodig is, geef je een voorbeeld. Hoelang zijn we nu al niet bezig over Ventulus en de Waalse tegenhanger, de boeklen du en o. Die moeten er wel zijn. Die hoogspanningspleinen die groene stroom naar de rest van het land zijn. Wij willen tot acht gigawatt vermogen aan windmolens op zee zetten. Als we die ooit al lang willen krijgen, dan moet dat nu gebeuren. Dan moeten we niet reuzelen. En dat is een verduidelijkheid, een verantwoordelijkheid van

[Transcript] DS Vandaag / In 2100 weten we of de Engiedeal een goeie deal is

de Vlaamse en de Waalse regeringen. Ja, maar laat het een oproep zijn om tot actie.

Zo iets goed, bellen in commands. Dank je wel. Alsjeblieft.

Dit was vandaag de dagelijkse podcast van de standaard. Bedankt voor het luisteren. Volg ons op Spotify, Apple podcast of eender welk ander podcastplatform. In onze gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren, maar ook de beste podcasttips terugvinden. Alle credits van de podcast die je net hoorde, vind je op standaard.be, schijnenstreep podcast. Reageren kan via adstandaard.be.